

**Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola,
České Budějovice, Štítného 3**

Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program pro základní školu speciální, rehabilitační stupeň

Základní vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami - základní škola speciální – rehabilitační program

ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ, REHABILITAČNÍ PROGRAM

Číslo jednací: 398A/2010
Platnosť: 1. 9. 2017

Obsah

1.	Charakteristika školního vzdělávacího programu	2
1.1.	Zaměření školy	2
1.2.	Vybavení školy (materiální, prostorové, technické, hygienické)	2
1.2.1.	Prostorové a materiální podmínky	2
1.2.2.	Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy	3
1.2.3.	Psychosociální podmínky	3
1.2.4.	Personální zajištění	4
1.2.5.	Organizace vzdělávání	4
1.2.6.	Spolupráce se zákonnými zástupci žáků a jinými subjekty	4
1.3.	Výchovné a vzdělávací strategie	5
1.4.	Vzdělávání žáků s kombinovaným postižením	6
2.	Učební plán	11
2.1.	Poznámky k učebnímu plánu,	12
3.	Učební osnovy, seznam použitých zkratk	13
3.1.	Vyučovací předmět: Rozumová výchova	14
3.2.	Vyučovací předmět: Řečová výchova	19
3.3.	Vyučovací předmět: Smyslová výchova	22
3.4.	Vyučovací předmět: Hudební výchova	30
3.5.	Vyučovací předmět: Výtvarná výchova	34
3.6.	Vyučovací předmět: Pohybová výchova	37
3.7.	Vyučovací předmět: Zdravotní tělesná výchova	40
3.8.	Vyučovací předmět: Pracovní výchova	43
4.	Hodnocení žáků	49
4.1.	Zásady hodnocení	49
4.2.	Postup při hodnocení	49
4.3.	Způsob a kritéria hodnocení	50
5.	Autoevaluace školy	51
	Příloha č.1: Výchovné a vzdělávací strategie	52

Mgr. Jiří Zemko
ředitel školy

razítko školy

1. Charakteristika školního vzdělávacího programu

1.1. Zaměření školy

Školní vzdělávací program (dále jen „ŠVP“) pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami vychází z II. dílu rámcového vzdělávacího programu pro žáky základní školy speciální. Žáci po jeho absolvování získají **základy vzdělání**.

Těžiště práce ve třídě spočívá v komplexním pedagogickém působení na tělesný a psychický rozvoj žáků a žákyň (dále jen „žáků“) a na důsledném respektování jejich individuálních zvláštností a potřeb. Usilujeme o maximální rozvoj osobnosti žáka, o odstranění nebo zmírnění jeho nedostatků, o poskytnutí kvalitní přípravy na osobní a pracovní život a na potřebu celoživotního vzdělávání. Velkou pozornost věnujeme také zákonným zástupcům, kterým průběžně poskytujeme poradenské služby.

Zaměřujeme na podporu samostatnosti žáků v základních pracovních úkonech a v sebeobslužných činnostech. Rozvíjíme jejich sociální citění, komunikační dovednosti, zájmy o sportovní, hudební a výtvarné aktivity jako základní předpokladu pro smysluplné trávení volného času.

Žáci s těžkým mentálním postižením si při odborné speciálně pedagogické péči osvojují vědomosti, dovednosti a návyky potřebné k jejich uplatnění v praktickém životě.

Do školy jsou přijímáni na základě doporučení školského poradenského zařízení (speciálně pedagogické centrum a pedagogicko psychologická poradna) a souhlasu zákonných zástupců.

Specifikem naší školy je výchova a vzdělávání žáků s poruchou autistického spektra. Jejich výuku zajišťují 3 pedagogičtí pracovníci (učitelka, vychovatelka a asistent pedagoga). Třída je vybavena speciálním nábytkem, učebním materiálem a pomůckami. Základní metodou vzdělávání žáků této třídy je metoda strukturovaného vyučování s maximální vizualizací - Teach program.

ŠVP pro žáky s těžkým mentálním postižením je plně přístupný se ŠVP pro žáky se středně těžkým mentálním postižením. Žáci s hlubokým mentálním postižením, kterým je stanoveno plnění školní docházky jiným způsobem, jsou vzdělávání podle individuálních vzdělávacích plánů vypracovaných podle tohoto školního vzdělávacího programu.

1.2. Vybavení školy (materiální, prostorové, technické, hygienické)

1.2.1. Prostorové a materiální podmínky

- kmenové (univerzální) učebny vybavené víceúčelovým a funkčním zařízením
- třídy jsou vybaveny nábytkem přizpůsobeným individuálním požadavkům
- pedagogickým pracovníkům je k dispozici odborná literatura a pomůcky didaktického, mechanického i kompenzačního charakteru

- speciální učebny a prostory
 - ICT(možnost využívání internetu),
 - učebna hudební výchovy (vybavená speciálním nábytkem, nástroji, materiálem a pomůckami, audiovizuální technikou, interaktivní tabulí, diaprojektorem aj.)
 - učebna pro pohybové aktivity (vybavené bezpečným povrchem, nářadím a náčiním)
 - učebna pro pracovní činnosti (cvičná školní kuchyňka vybavená vhodným nábytkem, přístroji, nádobím)
 - žákovská knihovna
 - relaxační místnost
- prostory pro uložení pomůcek a přípravnou práci pedagogických pracovníků (sborovna, sklady, kabinety) jsou vybaveny vhodným nábytkem a pomůckami
- prostory pro zájmovou činnost (školní družina a zájmové útvary) jsou vybaveny pracovním a odpočinkovým nábytkem, pomůckami pro aktivní i pasivní relaxaci
- prostory pro odkládání oděvu a obuvi (šatny)
- prostory pro osobní hygienu (WC a umývárny)

1.2.2. Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy

- vhodná struktura pracovního a odpočinkového režimu žáků a pedagogických pracovníků s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
- vhodný režim vyučování s ohledem na hygienu učení a na věk žáků
- vhodný stravovací a pitný režim (možnost stravování ve školní jídelně)
- zdravé prostředí učeben a ostatních prostorů školy
- dodržování zákazu kouření, pití alkoholu a požívání jiných škodlivin ve škole a jejím okolí
- ochrana žáků před úrazy
- vhodně upravené prostory školy pro bezpečný pohyb žáků
- výrazné označení bezpečnostních rizik
- pravidelná kontrola zařízení z hlediska jejich bezpečnosti
- dostupnost prostředků první pomoci (vybavené lékárničky), kontaktů na lékaře či jiné speciální služby, praktická dovednost učitelů v poskytování první pomoci
- organizace vyučování, režim dne a činnosti v jednotlivých třídách respektují individuální potřeby žáků
- žáci jsou přiměřeně zatěžováni, součástí vyučování jsou relaxační činnosti

1.2.3. Psychosociální podmínky

Nově příchozím žákům je poskytován, ve spolupráci s jejich zákonnými zástupci, potřebný prostor pro jejich adaptaci na nové prostředí.

Na žáky jsou kladeny přiměřené nároky s ohledem na jejich možnosti a schopnosti.

Všechny žáky vedeme k toleranci, ohleduplnosti a vzájemné důvěře. Volíme vhodný způsob komunikace, který vychází z jejich potřeb a schopností. Chráníme jejich soukromí. Všichni zaměstnanci jsou vázáni mlčenlivostí ve vztahu k informacím, se kterými se v průběhu své pedagogické činnosti setkají.

1.2.4. Personální zajištění

Pedagogická činnost v základní škole speciální vyžaduje profesionální přístup, trpělivost a důkladnou přípravu na vyučování. Většina pedagogických zaměstnanců školy splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon své činnosti. Ostatní si tyto požadavky doplňují studiem v rámci celoživotního vzdělávání. Také se účastní akreditovaných vzdělávacích akcí. Všichni členové pedagogického sboru spolu navzájem spolupracují.

1.2.5. Organizace vzdělávání

Při výchovně vzdělávací činnosti:

- dbáme na vyváženost aktivit a odpočinku žáků
- organizace, režim dne a činnosti v jednotlivých třídách vycházejí z potřeb žáků a jejich postižení
- časové úseky nejsou pevně stanoveny, přizpůsobují se potřebám žáků a jejich aktuálnímu zdravotnímu stavu
- při vyučování pracujeme se žáky skupinově i individuálně
- žáci jsou přiměřeně zatěžováni a mají možnost pravidelné relaxace
- jsou přijímáni žáci s vadou řeči, mentálním, tělesným nebo smyslovým postižením, kombinovanými vadami, pervazivními vývojovými poruchami, poruchami autistického spektra (PAS), lehkou mozkovou dysfunkcí, hyperkinetickým syndromem, poruchou hybnosti a soustředěnosti, se sníženou adaptabilitou a psychickými problémy
- žáci jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů, které jsou vypracovány ve spolupráci pedagogických pracovníků školy, poradenských pracovníků školských poradenských zařízení (speciálně pedagogické centrum a pedagogicko psychologická poradna), žáků a jejich zákonných zástupců

1.2.6. Spolupráce se zákonnými zástupci žáků a jinými subjekty

Zákonní zástupci mohou být přítomni na výuce svých dětí a podílet se na tvorbě tematických plánů. Pedagogičtí pracovníci s nimi průběžně projednávají výsledky vzdělávání jejich dětí. Organizují pro ně dny otevřených dveří, třídní schůzky, besídky, setkání a poskytují jim odbornou poradenskou činnost.

Součástí školy je speciálně pedagogické centrum. Psycholog, speciální pedagogové a sociální pracovníci poskytují zákonným zástupcům poradenské služby. Stejné služby jim poskytuje také pedagogicko psychologická poradna.

Jako velice přínosné hodnotí zákonní zástupci žáků pravidelná setkávání. Na schůzkách jsou jim odborníky z oblasti speciální pedagogiky předkládány vhodné informace. Dále zde mají příležitost projednávat témata, záležitosti či problémy, které je zajímají.

Škola spolupracuje se svým zřizovatelem – Jihočeským krajem Č. Budějovice, Magistrátem města Č. Budějovice, DDM Č. Budějovice, DDÚ Homole, Pedagogickou fakultou a Zdravotně sociální fakultou Jihočeské univerzity, Malým divadlem, kinem Kotva a dalšími subjekty.

1.3. Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovně vzdělávací činnost školy směřuje k tomu, aby naše škola byla místem, kde žáci získávají kvalitní vzdělávací péči, cítí přátelskou atmosféru, motivující, klidné a nestresující prostředí, které jim poskytuje pocit jistoty a bezpečí.

Výchovné a vzdělávací strategie vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí. Na jejich realizaci se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy.

K dosahování stanovených cílů a rozvíjení klíčových kompetencí směřujeme výběrem vhodných metod a forem práce, jasnou formulací a naplňováním všech konkretizovaných očekávaných výstupů v jednotlivých předmětech.

Výchovné a vzdělávací strategie jsme stanovili ve vazbě na klíčové kompetence a cíle základního vzdělávání v tabulce (Příloha č.1).

1.4. Vzdělávání žáků s kombinovaným postižením

Ve vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami v základní škole speciální usilujeme o naplnění těchto cílů:

- vést žáky k osvojení základních hygienických návyků a činností týkajících se sebeobsluhy
- rozvíjet pohyblivost žáků a usilovat o dosažení nejvyšší míry jejich samostatnosti
- rozvíjet orientaci ve vztazích k okolí
- vést žáky k rozvoji komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace
- rozvíjet schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vést žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a k začlenění do kolektivu
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjet žakovu pozornost, vnímavost a poznání

Při vzdělávání žáků s kombinovaným postižením upravujeme vzdělávací obsah podle individuálních potřeb a možností žáků. Dále zařazujeme předměty speciálně pedagogické péče např. cvičení podporující rozvoj řeči, alternativní komunikaci, canisterapii, Metodu dobrého startu, bazální stimulaci či zdravotní tělesnou výchovu..

Konkrétní obsah a rozsah úpravy a zařazení speciálních předmětů uvádíme v IVP každého žáka.

Při vzdělávání těchto žáků spolupracujeme se školskými poradenskými zařízení (speciálně pedagogická centra a pedagogicko psychologické poradny) a jejich zákonnými zástupci. V případě potřeby umožňujeme působení asistenta pedagoga či přítomnost osobního asistenta.

Obecné úpravy vzdělávacího obsahu ŠVP pro žáky s kombinovaným postižením:

a) Kombinace s těžkým tělesným postižením (imobilní žáci) – úpravy se týkají těchto předmětů: rozumová výchova, smyslová výchova (hmatové vnímání), pracovní výchova, pohybová výchova a zvláštní tělesná výchova

Rozumová výchova: rozvíjení grafických schopností, psaní vybraných tiskacích písmen a číslic

Smyslová výchova : hmatové vnímání

Pracovní výchova: toto označení nahrazujeme označením „ **Základy pracovních činností**“ s následujícím vzdělávacím obsahem.

Školní očekávaný výstup Žák by měl:	Učivo
V rámci svých možností spolupracovat při hygieně, převlékání a krmení.	Stabilizace polohy cíleným polohováním. Pasivní pohyby podle vzoru a jejich procítění. Aktivní pohyby HK i DK při oblékání a svlékání. Nácvik kousání, polykání a žvýkání. Pití z hrnku, popř. nabírání jídla lžící s dopomocí.
Aktivně spolupracovat při činnostech vizuomotorické koordinace.	Rozfázované pohyby. Ukazování, dosahování. Cvičení vnímání středové osy. Posouvání lehkého předmětu po hladké podložce. Zanechávání stop v různém materiálu (písek, krupice, pěna atd.). Otisky (rukou, prstů, přírodnin). Volné čmárání s vloženým silným fixem, gelovým pastelem a dalšími měkkými materiály (popř. s využitím kompenzační pomůcky pro úchop).
Podle individuálních možností používat silový (válcový, kulový) nebo kompenzační úchop.	Senzorika ruky (poklepy na hřbet ruky, hlazení a šroubovitě pohyby, zcitlivění dlaně pro pozdější úchop). Uvolňování spasticity ruky (masáž, hrabání v písku, v drobných přírodninách). Úchop a uvolnění úchopu s různým materiálem. Mačkání měkkého materiálu (těsto, molitan, průklepový papír atd.).
Zvládnout základy manipulačních dovedností.	Přenášení lehkého předmětu. Tahání za provázek. Otisky a přilepování tlakem do podložky. Práce s modelovacími hmotami (válení, trhání, vykrajování z těsta, hlíny). Trhání papíru. Stříhání terapeutickými nůžkami s dopomocí.

Výchovně vzdělávací strategie

Výuka předmětu Základy pracovních činností přispívá k formování klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Zařazujeme techniky práce s různým materiálem a tím vedeme žáka k napodobování různých pohybů a činností.

Úpravou citlivosti ruky a uvolňováním spasticity podporujeme úchop a tím vedeme žáka k používání učebních pomůcek.

Kompetence k řešení problémů

Využíváme neverbální komunikace a systémů AAK k znázornění pracovní činnosti a tím podporujeme chápání a plnění jednoduchých příkazů.

Kompetence komunikativní

Zařazujeme nabídku (výběr) různých pracovních činností nebo materiálů a tím podporujeme vyjadřování souhlasu a nesouhlasu.

Kompetence sociální a personální

Vytváříme stopy v různých materiálech, otiskujeme části těla a tím vedeme žáka k uvědomování si své osoby prostřednictvím svého těla.

Kompetence pracovní

Orofaciální terapií ovlivňujeme příjem a zpracování potravy, polohováním a uvolňováním spasticity končetin podporujeme aktivní pohyb a tím vedeme žáka ke spolupráci při úkonech sebeobsluhy a osobní hygieny.

Zařazujeme třídění, ukládání do krabice a řazení přírodnin, hraček a maket a tím vedeme žáka k rozlišování předmětů různých velikostí a tvarů, uchopování a účelné manipulaci.

Seznamujeme žáky se základy manipulace s modelovacími hmotami a papírem a tím vedeme žáka k využívání různých pracovních technik při práci s různým materiálem.

Pohybová výchova : nahrazujeme názvem **Smyslově pohybová výchova** s následujícím vzdělávacím obsahem:

Školní očekávaný výstup Žák by měl:	Učivo
Získat kladný vztah k pohybovému cvičení a pohybovým aktivitám.	Jednoduché pohybové hry se zpěvem a muzikoterapie. Hry ve vodě a s vodou.
Zvládnout základní orientaci v tělesném schématu.	Pasivní a aktivní dechová cvičení. Masáže: a) aktivační (celkové, plosky nohy aj.) b) pro lepší prokrvení těla (míčkování). Poznávání těla prostřednictvím bazálních smyslů (taktilní, vibrační a vestibulární vnímání). Senzomotorická cvičení.

Školní očekávaný výstup Žák by měl:	Učivo
V rámci svých možností se aktivně zapojovat do samostatného pohybu.	Polohování. Stimulace fyziologického pohybu. Cvičení šíjových svalů pro fixaci hlavy, opor na předloktí, otáčení, klek s oporou o ruce, sed, vzpřímený klek, stoj aj. Cvičení na míči nebo válci (opěrné reakce). Hry ve vodě.
Přiměřeně reagovat na pokyny k pohybové činnosti.	Napodobování pohybů hlavy a končetin. Otáčení, zvedání hlavy, pohyby horních končetin popř. dolních končetin na slovní pokyn.
V rámci svých možností rozvíjet koordinaci pohybu a prostorovou orientaci.	Koulení míče v různých polohách, porážení kuželek. Plazení či lezení k danému cíli, mezi překážkami. Cvičení v kuličkovém bazénu. Senzomotorická a psychomotorická cvičení.
Uvolnění a zklidnění organismu.	Pasivní, převážně rotační pohyby, procítění fyziologického svalového napětí a uvolnění. Relaxační masáže. Hudební relaxace.

Výchovně vzdělávací strategie:

Výuka předmětu Smyslově pohybová výchova přispívá k formování klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Polohováním a facilitací podporujeme provedení fyziologického pohybu a tím vedeme žáka k napodobení předvedených pohybů a činností.

Kompetence k řešení problémů

Motorickým učením (senzomotorika, psychomotorika) podporujeme nekognitivní funkce a tím vedeme žáka k chápání a plnění jednoduchých příkazů a k orientaci v okolním prostředí.

Cvičením na balančních plochách podporujeme vnímání rovnováhy a tím vedeme žáka k překonávání pocitu strachu při změnách poloh.

Kompetence komunikativní

Zařazením hudebně pohybových her, muzikoterapie a her s míčem rozvíjíme bazální dialog a tím vedeme žáka k reakci na jméno, poznávání známých osob a komunikaci s nimi.

Verbálně i neverbálně (dotykem) stimulujeme aktivní pohyby a tím vedeme žáka k reakci na jednoduché pokyny.

Kompetence sociální a personální

Využíváme bazální stimulace (somatické, vestibulární a vibrační podněty) k orientaci v tělesném schématu a tím vedeme žáka k uvědomování si své osoby prostřednictvím svého těla.

Využíváme prvky Metody dobrého startu ke sblížení a utváření vztahu mezi spolužáky a tím podporujeme navazování kontaktu a dorozumívání se s okolím.

Zdravotní tělesná výchova – vzdělávací obsah doplňujeme např. canisterapií

b) Kombinace s těžkým zrakovým postižením (nevidomí a žáci se zbytky zraku) – úpravy se týkají těchto vyučovacích předmětů: rozumová výchova, smyslová výchova

Rozumová výchova :

- a) Rozvíjení poznávacích schopností - upravujeme školní očekávaný výstup: řadit obrázky podle zadaných kritérií (slovo „*obrázky*“ upravujeme na „*předměty*“).
- b) Rozvíjení logického myšlení – nebudou prováděny aktivity směřující k dosažení očekávaného výstupu: zvládnout složení dějových obrázků.
- c) Rozvíjení grafických schopností – nebudou prováděny aktivity směřující k dosažení očekávaných výstupů: nakreslit různé druhy čar, poznat grafickou podobu písmen a napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic.

Smyslová výchova : nebudou prováděny aktivity směřující k dosažení tematického okruhu Zrakové vnímání, v IVP posilujeme rozvoj kompenzačních smyslů.

c) Kombinace s těžkým sluchovým postižením (neslyšící nebo žáci se zbytky sluchu) - úpravy se týkají těchto vyučovacích předmětů: komunikace, smyslová výchova, hudební výchova

Komunikace : upravujeme školní očekávaný výstup „reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby“ na „zvládnout předverbální dovednosti a nesymbolickou komunikaci“

Smyslová výchova : nebudou prováděny aktivity směřující k dosažení tematického okruhu Sluchové vnímání a v IVP posilujeme rozvoj kompenzačních smyslů

Hudební výchova : veškeré hudební činnosti propojujeme s proprioceptivním a vibračním vnímáním.

d) Kombinace s pervazivními vývojovými poruchami

Úpravy se týkají celkového přístupu k dětem s pervazivními vývojovými poruchami a specifickým přizpůsobením prostředí.

Vzdělávání probíhá podle zásad **TEACCH programu**. Jedná se především o **strukturalizaci** (přesné vymezení místa, času i způsobu vykonávání jednotlivých činností), **vizualizaci** (maximální podpora procesu učení pomocí konkrétních předmětů, fotografií, piktogramů nebo nápisů) a **individualizaci** (individuální přístup ke každému jedinci).

2. Učební plán

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předmět	1.r.	2r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Člověk a zdraví	Pohybová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Zdravotní tělesná výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Disponibilní časová dotace	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3
Povinná týdenní časová dotace		20	20	20	20	20	22	22	22	22	22
Celkový počet hodin v 1.-10. ročníku:		210									

2.1. Poznámky k učebnímu plánu

- Celková povinná časová dotace je stanovena na 210 hodin.
- Součástí prvního stupně je 1.-6. ročník a součástí druhého stupně je 7.-10. ročník.
- O konkrétní časové dotaci jednotlivých vyučovacích předmětů v jednotlivých ročnících rozhodne ředitelka školy. Minimální počet hodin pro předmět je dodržen stanoveným rozmezím týdenní časové dotace povinných předmětů pro jednotlivé ročníky tak, aby se vyučovalo vzdělávacímu obsahu všech předmětů učebního plánu daného ročníku.
- Obsahové vymezení, organizační podmínky a jiná specifika jsou uvedeny na začátku učebních osnov jednotlivých předmětů.
- Týdenní časová dotace pro jednotlivé žáky může být upravena podle individuálních potřeb a zdravotního stavu žáka.
- Předmět Řečová výchova zahrnuje tematický okruh Rozvíjení komunikačních dovedností- verbální i neverbální komunikaci.
- V rámci disponibilních hodin je posílena časová dotace některých předmětů nebo jsou zde zařazeny předměty speciálně pedagogické péče (např. alternativní a augmentativní komunikace, zrková cvičení, canisterapie. Jejich konkretizace je uvedena v IVP s ohledem na individuální potřeby žáků.
- Výuka probíhá formou vyučovacích bloků, ve kterých je sdruženo více předmětů v poměru, který odpovídá časové dotaci předmětů pro jednotlivé ročníky.
- Režim dne obsahuje pravidelné střídání výuky a odpočinku. Některé činnosti probíhají ve skupině, jiné formou individuální výuky.
- Výchovně vzdělávací činnost probíhá ve třídě, v ostatních prostorách školy, na vycházkách, při nákupech, divadelních představeních apod.
- Pro každého žáka s těžkým mentálním postižením je vypracován individuální vzdělávací plán. Všechna podpůrná opatření směřují k rozvíjení celé osobnosti.
- V IVP umožňujeme úpravu týdenní časové dotace podle individuálních potřeb a zdravotního stavu žáků.
- Žáci s hlubokým mentálním postižením, kterým bylo stanoveno plnění školní docházky jiným způsobem, jsou vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu sestaveného v souladu s tímto ŠVP.

3. Učební osnovy

Přehled vzdělávacích oblastí:

- **Člověk a komunikace** (Rozumová výchova, Řečová výchova)
- **Člověk a jeho svět** (Smyslová výchova)
- **Umění a kultura** (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- **Člověk a zdraví** (Pohybová výchova, Zdravotní tělesná výchova)
- **Člověk a svět práce** (Pracovní výchova)

Seznam použitých zkratek:

ŠVP - školní vzdělávací program

HK - horní končetiny

DK - dolní končetiny

AAK - Augmentativní a alternativní komunikace. Jsou to všechny formy komunikace, které doplňují a podporují (augmentativní způsoby) nebo nahrazují (alternativní způsoby) mluvenou řeč přechodně nebo trvale. Jedná se např. o fotografie, obrázkové symboly, komunikační tabulky, gesta, manuální znaky apod.

3.1. Vyučovací předmět: Rozumová výchova

1) Charakteristika předmětu

V předmětu **Rozumová výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace oboru Rozumová výchova a částečně obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět oboru Smyslová výchova.

Obsah vyučovacího předmětu **Rozumová výchova** je rozdělen na tematické okruhy:

- a) Rozvíjení poznávacích schopností
- b) Rozvíjení logického myšlení a paměti
- c) Rozvíjení grafických schopností

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná. V Rozumové výchově usilujeme o dosažení a rozvoj rozumových schopností žáků na jejich optimální úrovni.

Cílové zaměření vyučovacího předmětu

Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- a) Rozvíjení rozumových schopností na optimální úroveň
- b) Uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvoj samostatnosti při každodenních činnostech
- c) Osvojení základů orientace
- d) Rozvíjení poznávacích schopností
- e) Osvojení základních grafických prvků, případně k osvojení základů psaní hůlkového písma

2) Výchovné a vzdělávací strategie k rozvíjení klíčových kompetencí

Výuka rozumové výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí takto:

Kompetence k učení:

Prostřednictvím přiřazování, třídění a výběru na pokyn vedeme žáka k porozumění pojmům, znakům a symbolům.

Využíváme strukturované úkoly, názorné pomůcky, makety, činnostní učení, globální čtení, sociální čtení a sociální počty.

Kompetence k řešení problémů:

Pro každého žáka vytváříme strukturovaný režim dne v takové symbolické podobě, která je pro něho nejvhodnější. Využíváme rituály pro zahájení a ukončení činnosti.

3) Vzdělávací obsah

Rozvíjení poznávacích schopností

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Vnímat různé podněty a reagovat na ně.	Senzomotorika – vnitřní vnímání. Psychomotorika – vnímání okolního prostředí.
Poznat a případně i pojmenovat základní části svého těla, základní druhy ovoce a zeleniny, oblečení, hračky, zvířata, dopravní prostředky nebo rostliny.	Poznávání , případně i pojmenovávání (nebo označení pomocí AAK) základních částí těla, základních druhů ovoce a zeleniny, oblečení, zvířat , dopravních prostředků nebo rostlin skutečných, na modelech nebo obrázcích. Vycházky do okolí (obchody, doprava, rostlin).
Poznat základní geometrické tvary.	Poznávání a přiřazování základních geometrických tvarů (kruh, čtverec, trojúhelník, obdélník). Skládání obrázku z geometrických tvarů na předlohu. Vybarvování geometrických tvarů v pracovních listech.
Reagovat na oslovení jménem, znát své jméno, rozumět pojmu „já“.	Poznávání sebe sama v zrcadle a na fotografii. Komunikační hry s oslovováním. Poznat své jméno v tištěné podobě.
Orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu, vnímat prostor. Rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu.	Nácvik orientace v prostorách školy (třída, šatna, jídelna, tělocvična apod.) a v blízkém okolí školy. Nácvik orientace v čase (v rámci dne a týdne). Pojmy (den, noc; ráno, poledne, večer; bylo, bude). Strukturovaný denní režim.
Poznat a používat předměty denní potřeby. Uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti.	Sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky. Poznávání a aktivní označení (verbálně nebo prostřednictvím AAK) předmětů denní potřeby. Přiřazování předmětů denní potřeby k činnosti (co potřebujeme k..). Péče o zdraví, zdraví a nemoc.

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Vnímat a uspokojovat základní životní potřeby. Sdělit své potřeby nebo i pocity, dle možností upozornit na své zdravotní potíže.	Uvědomování si vlastního těla a svých potřeb. Nácvik vyjadřování svých potřeb přijatelným způsobem.
Znát členy své rodiny.	Rodina, členové širší rodiny, jména členů rodiny.
Vnímat různé podněty a přiměřeně na ně reagovat.	Rozvíjení smyslového vnímání, senzomotorika.
Řadit a třídit předměty či obrázky podle zadaných kritérií.	Třídění a řazení předmětů nebo obrázků podle různých kritérií (co kam patří; nadřazené pojmy; činnosti – co létá, jezdí, skáče..., základní práce – kdo potřebuje..., komu dáme...) Námětové hry a výběr potřebných pomůcek. Rozlišování pojmů : malý - velký, dlouhý, krátký, hodně – málo.
Rozeznat roční období podle základních znaků.	Pozorování přírody v ročních obdobích. Poznávání počasí. Názvy jednotlivých ročních období jejich charakteristické znaky. Činnosti v ročních obdobích (na zahradě, sporty aj.).

Rozvíjení logického myšlení paměti

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Koncentrovat se na určitou činnost .	Manipulační činnosti. Poslech básně, písně, krátkého vyprávění (pohádka).
Rozlišovat velikosti a tvary předmětů, dvojic obrázků.	Třídění a přiřazování předmětů podle různých znaků. Přiřazování dvojic obrázků. Logické dvojice (co patří k sobě). Syntetické činnosti (půlené obrázky, jednoduché puzzle, poznávání neúplných obrázků).
Orientovat se na řádce, v sloupci, na stránce.	Práce s denním režimem. Grafická cvičení. Manipulace na pracovní desce, magnetické tabuli. Manipulační hry (dej za, před, vedle aj.).
Poznat nebo číst vybraná písmena nebo i krátká slova.	Přiřazování, třídění, poznávání a čtení písmen. Nácvik čtení (globální metoda), sociální čtení, piktogramy – čtení slov, vět s obrázky, obrázkových textů.
Přiřazovat vybrané číslice k počtu prvků a naopak.	Představa počtu; číselná řada. Přiřazování, třídění a poznávání číslic, posloupnost číslic. Přiřazování počtu k číslici a číslice k počtu. Sociální počty.
Umět složit dějové obrázky.	Řazení dvou obrázků; pojmy nejdříve, potom. Řazení tří obrázků (běžné denní činnosti, pohádka aj.). Cvičení zrakové a sluchové paměti.

Rozvíjení grafických schopností

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Uchopit a podržet podaný předmět.	Rozvíjení hrubé i jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů, manipulační činnosti s předměty.
Uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní.	Cvičení dlaní, prstů uchopování předmětů, manipulační činnosti s předměty. Špetkový nebo kompenzační úchop - tužka, štětec, fix.
Nakreslit různé druhy čar.	Uvolňovací cvičení ramenního a loketního kloubu, zápěstí a prstů. Kreslení na svislou a vodorovnou plochu. Kreslení různým materiálem. „Klubíčko“, čáry (svislé, vodorovné, šikmé), spojování dvou bodů, horní a dolní oblouk.
Poznat grafickou podobu některých písmen.	Písmena (pojem, tvarové prvky tiskacích písmen, první písmeno jména). Řazení písmen na řádek.
Napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic.	Písmena (hůlkové písmo), číslice. Psaní vlastního jména (obtah, spojování bodů). Psaní na řádek.

3.2. Vyučovací předmět: Řečová výchova

1) Charakteristika předmětu

V předmětu **Řečová výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Obor Řečová výchova zahrnuje tematický okruh Rozvíjení komunikačních dovedností a dále část obsahu vzdělávacího oboru Rozumová výchova. Komunikace je realizována ve všech ročnících a je nedílnou součástí všech vyučovacích předmětů.

Komunikace umožňuje žákům vytvořit si funkční dorozumívací systém. Rozvíjí slovní zásobu, verbální i neverbální komunikační dovednosti, které ovlivňují rozvoj poznávacích, citových a volných vlastností. Žáci, kteří nemohou využít verbální komunikaci, používají pro komunikaci systémy augmentativní a alternativní komunikace. Tyto systémy napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se se svým okolím, vyjadřovat své potřeby a přání, reagovat na podněty. Využití netradičních speciálních metod a forem práce umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci jejich individuálních možností. Předmět řečová výchova je zařazen jako předmět speciálně pedagogické péče.

Cílové zaměření vyučovacího předmětu

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- a) Rozvíjení rozumových schopností na optimální možnou úroveň
- b) Rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- c) Rozvíjení řečových schopností, případně osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace
- d) Rozvíjení poznávacích schopností

2) Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka komunikace přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Zařazujeme smyslové hry, didaktické hry pro rozvoj paměti a porozumění řeči a komunikační pomůcky upravujeme podle individuální úrovně žáka a tím ho vedeme k porozumění jednoduchým pojmům, znakům, symbolům a k jejich aktivnímu používání. Využíváme metod AAK a sociálního čtení a tím se žák učí poznávat a rozlišovat základní piktogramy.

Zařazujeme cvičení motoriky mluvidel a mimiky a používáme jednoduchá gesta a tím vedeme žáka k napodobování předvedených pohybů a činností.

Kompetence k řešení problémů

Cyklicky zařazujeme jazykové hry a komunikační situace. Naučené komunikační dovednosti i vzorce chování přenášíme do jiných prostředí a tím se žák učí řešit známé situace na základě nápodoby či opakování.

Žákovi poskytujeme přiměřené množství informací, používáme krátké věty podpořené gestem nebo obrázkem.

Kompetence komunikativní

Zařazujeme ranní komunikační kruhy, kde se žák učí pozdravit a vhodně reagovat na pozdrav i další podněty sociální komunikace. Tím vedeme žáka k reakci na své jméno, poznávání známých osob a k dorozumívání se s nimi.

Dodržujeme stejnou strukturu pokynů a využíváme zrakovou podporu pro lepší porozumění. U nejtěžších forem postižení využíváme nesymbolickou komunikaci, žák se takto učí reagovat na jednoduché pokyny.

Nacvičujeme různé funkce komunikace a tím se žák učí vyjadřovat své potřeby, pocity, nálady, souhlas a nesouhlas.

Kompetence sociální a personální

Zařazujeme dechová, rezonanční a fonační cvičení pro podporu hlasového projevu a tím se žák učí uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla.

Zařazujeme individuální i skupinové aktivity a tím se žák učí reagovat na své spolužáky a učitele.

Nacvičené funkce komunikace si žáci upevňují při návštěvě divadla, na výletě nebo při nakupování v obchodě. Takto vedeme žáky k navazování kontaktu a adekvátnímu dorozumívání se s okolím.

3) Vzdělávací obsah

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby.	Nácvik preverbálních dovedností: a) cvičení zrakové a sluchové pozornosti b) napodobování pohybů, zvuků c) střídání (já – ty) d) oční kontakt Dovednosti nesymbolické komunikace (uvědomování si, sociální interakce, fyzická interakce, kombinované interakce). Průzkumné a senzomotorické hry.
Znát své jméno a reagovat na oslovení jménem.	Komunikační a pohybové hry s využitím oslovení. Rytmizace a melodizace jmen. Hry „na jukanou“, „na schovávanou“.
Znát jména nejbližších osob, spolužáků a učitelů. Rozumět jednoduchým verbálními pokyny (popř. doplněných AAK).	Poznávání symbolických zvuků a slov (bum, tú, ššš, zvuky zvířat). Každodenní činnosti doprovázené ustáleným komentářem. Symbolické a kooperativní hry.

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
	Rozšiřování pasivní slovní zásoby, chápání slovních spojení a předložkových vazeb a to se zrakovou podporou. Plnění jednoduchých příkazů s využitím jmen nejbližších osob a spolužáků (běž, doneš, podej, vezmi aj.). Senzomotorické a psychomotorické hry (poznávání nejbližších osob). Rozvoj zrakové a sluchové paměti. Hry na rozlišování výrazů obličeje a gest (vyjadřování pocitů, chápání neverbální komunikace). Krátké příběhy s přiřazováním emocí jednotlivým postavám (se zrakovou podporou).
Umět pozdravit a poděkovat; podle schopností oslovovat své spolužáky a učitele jménem; vyjádřit souhlas a nesouhlas; sdělit svá přání a potřeby.	Hry a denní fázová cvičení na pochopení a používání sociálních slov a oslovení spolužáků a učitelů (oslovení, pozdrav, prosím, děkuji, ano, ne, ještě, znovu) verbálně či pomocí AAK. Modelové situace pro vyjadřování přání a potřeb, běžné každodenní činnosti, hry na obchod, lékaře, na restauraci aj. Transfer naučených dovedností do praktického života (komunikace s návštěvou ve škole; nákupy..) ,spolupráce s rodinou. Podpora dalších funkcí komunikace (odmítnutí, žádání informací, sdělování informací aj.).
Expresivně (verbálně či AAK) vyjadřovat slova, krátké říkanky či text; s dopomocí popisovat obrázek a doplňovat vyprávění známého příběhu.	Fonetické cvičení, napodobování hlasů a zvuků, akustická diferenciacie, masáže mluvidel, oromotorika. Rozvoj aktivní slovní zásoby se zrakovou podporou (citoslovce, podstatná jména, slovesa, přídavná jména, zájmena, číslovky) verbálně nebo AAK. Podpora tvoření krátkých vět verbálně nebo AAK. Popis obrázku, popř. jednoduché rozhovory.

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
	Řídkanky s pohybem nebo s jinou zrakovou podporou. Doplňování známého příběhu se zrakovou podporou slovně nebo pomocí AAK.
V rámci svých možností správně dýchat.	Pasivní a aktivní dechová cvičení, foukání. Aromaterapie. Nácvik a hry pro udržení ústního závěru. Nácvik smrkání.
Využívat komunikační počítačové hry.	Kinetické hry na rozvoj jemné motoriky. Nácvik a procvičování alternativního ovládání počítačových komunikačních programů. Práce s počítačovými programy (Méďa, Brepta, Altíkovy úkoly atd.).

3.3. Vyučovací předmět: Smyslová výchova

1) Charakteristika předmětu

V předmětu **Smyslová výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, oboru Smyslová výchova. Smyslová výchova je realizována ve všech ročnících a má velmi úzkou vazbu ke všem předmětům. Prolíná všemi vzdělávacími obory a vytváří předpoklady pro zvládání jejich vzdělávacích obsahů.

Smyslová výchova rozvíjí psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání. Cílevědomým vytvářením vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči, rozvíjí jednotlivé smyslové analyzátory a jejich funkce. Tyto jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směřové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů. Smyslová výchova rozvíjí zrakové, sluchové, chuťové, čichové a hmatové vnímání, vizuomotoriku a prostorovou orientaci prostřednictvím systematického procvičování v konkrétních situacích.

Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů:

- a) Rozvíjení zrakového vnímání
- b) Rozvíjení sluchového vnímání
- c) Rozvíjení hmatového vnímání
- d) Prostorová a směrová orientace
- e) Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

V rámci tohoto předmětu budou zařazeny prvky speciální metody konceptu Bazální stimulace.

2) Výchovné a vzdělávací strategie k rozvíjení klíčových kompetencí

Výuka Smyslové výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Používáme multisenzorický přístup pokud možno u všech činností a tím vedeme žáka k lepšímu porozumění jednoduchým pojmům, znakům a symbolům.

Kompetence k řešení problémů:

Vytváříme strukturovaný režim dne v symbolické podobě jaká odpovídá stupni porozumění žáka a tím vedeme žáka k orientaci v časovém režimu dne. Označujeme jednotlivé prostory a místnosti ve škole různými symboly odpovídajícími stupni porozumění žáka a tím ho vedeme k lepší orientaci v okolním prostředí. Využíváme zrakovou podporu při komunikaci a tím vedeme žáka k pochopení jednoduchých příkazů a jejich plnění.

Kompetence komunikativní:

Používáme alternativní komunikaci s vizuální podporou a tím vedeme žáka k reakci na jednoduché pokyny, vyjádření souhlasu či nesouhlasu, vyjádření své potřeby.

Kompetence sociální a personální:

Prostřednictvím různých podnětů utváříme u žáků vědomí vlastní osoby, podporujeme vnímání jednotlivých částí těla a tím uvědomění si svého „Já“.

Kompetence pracovní:

Tříděním a manipulací s předměty denní potřeby vedeme žáka k jejich poznávání a používání. Senzomotorickými činnostmi navozujeme a rozvíjíme úchopy. Používáním různého materiálu, velikosti, váhy a struktury rozvíjíme taktile – kinestetické vnímání a tím vedeme žáka k rozlišování velikosti a tvarů předmětů.

Strukturou, procesním schématem, fyzickou pomocí nebo vysvětlením vedeme žáka k využívání jednoduchých pracovních technik při práci s různými materiály.

3) Vzdělávací obsah

Zrakové vnímání

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Manipulovat s předměty.	Senzomotorické činnosti zaměřené na rozvoj úchopu, manipulace a koordinace „oko-ruka“. Používání různých předmětů. Skládání předmětů na sebe, vedle sebe, do krabice. Vnímání velikosti, tvaru a polohy předmětů. Hry na rozvíjení zrakového vnímání.
Rozlišovat tvary a barvy předmětů.	Vkládání do výřezu. Rozlišování tvarů zrakem (kulatý, hranatý aj.). Rozlišování dvou základních výrazně odlišných barevných předmětů. Postupné přiřazování všech barev a tvarů.
Poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti.	Poznávání a třídění předmětů, diferenciační cvičení. Poznávání, řazení předmětů podle velikosti. Poznávání a třídění předmětů podle barev (vyhledávání předmětů stejných barev). Řazení barevných kostek, střídání barev. Poznávání a třídění zřetelně odlišných předmětů (panenka - autíčko). Poznávání a třídění materiálů (např. papír, modelína). Poznávání a třídění přírodnin (komponenty nejprve velké a výrazně odlišné, postupně menší a méně odlišné např. kaštiny, žaludy, šišky, šípky, hrách, fazole). Třídění podle dvou vlastností (kombinace tvaru, barvy nebo velikosti). Rozlišování plošných tvarů (kolečko, čtverec, trojúhelník, obdélník).

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Rozeznat reálné a vyobrazené předměty, třídit obrázky.	Skládání celků z části (stavebnice) Přiřazování obrázků (fotografií) k předmětu. Přiřazování dvou stejných obrázků. Třídění obrázků podle nadřazených pojmů: květiny, ovoce, zelenina, zvířata, oblečení, hračky aj. Procvičování zrakové paměti. Poznávání změn a rozdílů na skutečných předmětech i na obrázcích (stejný, jiný).
Poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky.	Poznávání členů rodiny a osob ze svého okolí přímou interakcí. Poznávání spolužáků a učitelů při ranních činnostech (vítání aj.) Přiřazování fotografií spolužáků, učitelů, osob z blízkého okolí. Výběr na komunikačních tabulkách.
Napodobit předvedené pohyby.	Upevňování vizuomotorické koordinace. Napodobování různých pohybů předváděných učitelem.
Přiměřeně reagovat na podněty vjemové, pohybové a komunikační.	Prvky speciální metody konceptu Bazální stimulace.

Sluchové vnímání

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání.	Nácvik reakce na oslovení, zavolání ve všech aktivitách během dne. Sluchové hry a cvičení s využitím jmen žáků.
Poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky.	Nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí různých zvuků (ozvučená hračka, bubínek, cinkání lžice o talíř, zpěv aj.). Sluchová cvičení, poznávání a rozlišování zvuků s využitím zrakové podpory (zvonek, mačkání papíru, klíče aj.). Poznávání a rozlišování zvuků bez využití zrakové podpory (telefon, kytara, cinkání lžičky v hrnečku, tleskání) verbálně i neverbálně pomocí fotografií, obrázků, piktogramů. Napodobování různých zvuků.
Poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí.	Poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu (verbálně i neverbálně, výběrem z fotografií).
Poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky.	Rozvoj koncentrace pozornosti při poslechu zvuků ze zvukové nahrávky. Cvičení rozvoje sluchové paměti. Poznávání a označování zvuků hudebních nástrojů. Experimentování s jednoduchými hudebními nástroji. Poznávání a označování zvuků dopravních prostředků (verbálně i neverbálně). Poznávání a označování zvuků z domácnosti (vysavač, mixér, tekoucí voda, telefon, splachování toalety, napouštění vody do vany, otevírání a zavírání dveří). Poznávání a označování hlasů domácích a lesních zvířat (verbálně, neverbálně, pomocí symbolů). Poznávání a určování zpěvu ptáků. Poznávání a rozlišování zvuků v přírodě (vítr, déšť, bouřka aj.).

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků.	Nácvik sluchového soustředění na zvuky související s denním životem. Sluchově motorická cvičení a hry. Experimentování se zvuky. Seznamování se s nepříjemnými zvuky, postupné překonávání pocitu strachu z nich. Individualizovaným přístupem a jednáním se žákem zajišťovat pocit jistoty a bezpečí.
Přiměřeně reagovat na podněty vjemové, pohybové a komunikační.	Prvky speciální metody konceptu Bazální stimulace.

Hmatové vnímání

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů.	Rozvíjení hmatové percepce (stimulace dotyky, masáže rukou, prstů). Manipulace a úchop předmětů různé velikosti a tvaru manipulace s přírodninami. Hlazení a určování různých materiálů (textilní látky, dřevo, sklo aj.). Rozlišování (suché – mokré, studené – teplé, tvrdé – měkké).
Třídít předměty na základě hmatu podle velikosti a tvaru.	Třídění předmětů (podle tvaru, velikosti, povrchu). Strukturované úkoly zaměřené na třídění předmětů, třídění a ukládání přírodnin aj.).
Poznat známé předměty podle hmatu.	Poznávání předmětů hmatem a jejich pojmenování bez využití zraku.

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu).	Rozlišování (suché – mokré, tvrdé – měkké, studené – teplé). Hry s vodou (teplá – studená, mokrá – suchá).
Přiměřeně reagovat na podněty vjemové, pohybové a komunikační.	Prvky speciální metody konceptu Bazální stimulace.

Prostorová a směrová orientace

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru.	Směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru (orientace v sešitě, v knize, řádek, sloupec). Rozlišovat : na začátku, na konci. Řazení předmětů zleva doprava, shora dolů aj. Nácvik orientace v prostoru: nahoře, dole, vpředu, vzadu.
Orientovat se ve třídě.	Orientace ve třídě (okno, dveře, lavice aj.). Orientace ve škole (šatna, třída, jídelna aj.).
Rozlišovat (vpravo – vlevo).	Nácvik orientace v prostoru (vpravo, vlevo). Pravá a levá ruka.
Rozlišovat (nahore – dole, před – za, vedle).	Nácvik orientace v prostoru (nahore, dole, před, za). Plnění jednoduchých pokynů (např. jdi ke stolu).
Řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu.	Umísťování předmětů podle pokynu (např. dej na stůl, pod židli, do skříně). Určovat polohu (nad, pod, na začátku, na konci).

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
	Řazení předmětů podle směrové orientace.
Přiměřeně reagovat na podněty vjemové, pohybové a komunikační.	Prvky speciální metody konceptu Bazální komunikace.

Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Rozlišit jednotlivé chutě.	Rozlišit jednotlivé chutě (slaný, sladký, kyselý, hořký, chutný, nechutný). Poznávání chutí potravin (např. ovoce, zelenina) a nápojů.
Poznat předměty čichem podle vůně.	Dýchání (nádech nosem, výdech ústy). Rozvoj čichové percepce, přivonění si. Nácvik poznávání potravin podle vůně (specifické vůně).
Rozlišit vůně a pachy.	Rozlišování pojmů (voní, páchne).
Poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky.	Poznávání specifického pachu zkažených potravin a nebezpečných látek (nácvik ochranné čichové funkce).
Přiměřeně reagovat na podněty vjemové, pohybové a komunikační.	Prvky speciální metody konceptu Bazální komunikace.

3.4. Vyučovací předmět: Hudební výchova

1) Charakteristika předmětu

V předmětu **Hudební výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura, oboru Hudební výchova a část vzdělávacího obsahu oboru Výtvarná výchova.

Hudební výchova je realizována ve všech ročnících a má úzkou vazbu ke všem předmětům. Rozvíjí estetické cítění, přispívá ke kultivaci, motivaci, rehabilitaci a relaxaci žáků. Hudební výchova podporuje u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost a schopnost emocionálního prožívání hudby. Hudební činnosti rozvíjejí sluch a motoriku žáků a tím podporují rozvoj komunikačních dovedností. Dále se podílejí na regulaci emocí a napětí, přispívají k celkové relaxaci a koncentraci pozornosti.

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- a) Napodobování a rozlišování různých hudebních a nehmelných zvuků
- b) Rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- c) Zvládání hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- d) Soustředění na poslech krátkých skladeb

V rámci předmětu hudební výchova budou využívány prvky speciálně pedagogické metody Metoda dobrého startu (rozpracována v ŠVP pro středně těžce mentálně postižené).

2) Výchovné a vzdělávací strategie k rozvíjení klíčových kompetencí

Výuka hudební výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Používáme obrazový materiál, zástupné předměty či gesta pro znázornění předmětů, činností a vlastností v hudební oblasti a tím vedeme žáka k porozumění jednoduchým pojmům, znakům a symbolům. Žáci provádějí přiřazování a výběr a tím se učí používat pojmy, znaky a symboly.

Znázorňujeme obsah textů písní písmem nebo piktogramy a tím vedeme žáka k poznávání základních piktogramů a tiskacích písmen.

Fyzicky vedeme nebo polohujeme žáka, zařazujeme manipulaci s nástroji, vokalizaci a rytmické vyjadřování pomocí těla a tím podporujeme schopnost napodobit předvedené pohyby a činnosti.

Upravujeme nástroje podle individuálních možností žáka, podporujeme manipulaci i experimentování a tím vedeme žáka k používání učebních pomůcek.

Kompetence k řešení problémů:

Dodržujeme danou strukturu hudebních činností a tím vedeme žáka k řešení známé situace na základě nápodoby či opakování. Využíváme hudebních výrazových prostředků (rytmus, melodie, tempo) při komunikaci se žáky a tím podporujeme chápání jednoduchých příkazů a motivaci k jejich plnění.

Zařazujeme písně a poslech s různou tematikou, poznáváním hlasů a zvuků. Tím vedeme žáky k orientaci v okolním prostředí. Využíváme hudební a rytmické nástroje k realizaci rituálů pro zahájení a k ukončení hudební činnosti; tím vedeme žáky k orientaci v časovém režimu dne.

Prostřednictvím experimentování se zvuky a poslechu relaxační hudby vedeme žáky k překonávání pocitu strachu.

Kompetence komunikativní:

Zařazujeme písně a hudebně pohybové hry s využitím jmen žáků a učitelů, podporujeme kooperaci při výměně nástrojů a výběru písní a tím vedeme žáky k poznávání známých osob, k dorozumívání se s nimi a reakci na své jméno.

Rytmizováním a melodizováním, přiřazováním a výběrem se zrakovou podporou vedeme žáky k reakci na jednoduché pokyny. Využíváme dechová a fonační cvičení a hudebně pohybové hry k podpoře pozdravu a reakci na pozdrav, k vyjadřování souhlasu a nesouhlasu.

Zařazujeme poslechové skladby s různým emočním laděním a spojujeme je s vizuálním nebo motorickým symbolem a tím vedeme žáky k vyjadřování pocitů a nálad.

Kompetence sociální a personální:

Využíváme dechová, rezonanční a rytmicko pohybová cvičení s prvky muzikoterapie a tím vedeme žáky k uvědomění si vlastní osoby prostřednictvím svého těla. Hudebními prostředky zajišťujeme atmosféru bezpečí a jistoty a tím podporujeme navazování kontaktu s okolím a adekvátní reakce na své spolužáky a učitele.

Kompetence pracovní:

Přiřazováním, výběrem, experimentováním a hrou na rytmické i hudební nástroje vedeme žáky k rozlišování předmětů, k jejich úchopu a účelné manipulaci s nimi.

3) Vzdělávací obsah

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Zvládat správné dýchání při zpěvu a usilovat o srozumitelné vyjádření obsahu textu.	Dechová cvičení. Rezonanční cvičení. Fonační cvičení a vokalizace. Artikulovaný zpěv. Vyjadřování obsahu písni pomocí AAK.
Rozlišovat zvuky hudebních nástrojů a vlastnosti tónů.	Poznávání a označování (verbálně či neverbálně) hudebních a rytmických nástrojů i v jejich symbolické podobě (fotografie, obrázky, piktogram). Poznávání zvuků rytmických a hudebních nástrojů s účastí i bez účasti zraku. Poznávání vlastností tónů (délka, výška, intenzita) a vyjadřování těchto vlastností pohybem nebo symbolem.
Připojit se ke zpěvu jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje.	Cvičení zaměřené na správné držení těla a hlavy při zpěvu. Pasivní rezonanční a vibrační cvičení. Hry a činnosti na uvolňování mluvidel a tvoření samohlásek. Fonační a intonační cvičení (napodobování hlasů a zvuků). Zpěv nebo vokalizace písní. Vnímání rychlosti a nálady písně.
Ovládat hru na jednoduché rytmické nástroje a umět doprovodit sebe i spolužáky.	Úchop rytmických nástrojů a manipulace s nimi. Volné experimentování se zvuky s rytmickým nebo melodickým doprovodem. Skupinová hra na Orffovy nástroje. Skupinová hra na netradiční nástroje (i vlastní výroby).
Zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu.	Hra na tělo (tleskání, pleskání, dupání aj.). Rytmická chůze, poskoky apod. podle hudebního doprovodu. Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky. Jednoduché tanečky (mazurka).

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
	Vyjadřování rytmu a melodie pohyby celého těla (spontánní tanec).
Soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby.	Poslech živě produkované hudby (dětské a lidové písně, krátké instrumentálních skladby – kytara, klavír, flétna, housle, varhany). Poslech reprodukováné hudby (relaxační hudba, skladby rozmanitého žánru).
Vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity.	Poslech náladové hudby a propojování jí s emocemi. Muzikomalba. Hrou na rytmický nástroj vyjadřovat svoji náladu a pocity.
Rozvíjet svoji psychomotoriku.	Prvky Metody dobrého startu.

3.5. Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

1) Charakteristika předmětu

V předmětu **Výtvarná výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura, oboru Výtvarná výchova.

Výtvarná výchova je realizována ve všech ročnících a má úzkou vazbu ke všem předmětům. Přispívá ke kultivaci žáků, rozvíjí jejich estetické cítění, tvořivé dovednosti, poznávání různých výtvarných prostředků a technik. Výtvarné činnosti pomáhají rozvíjet zrak a motoriku žáků.

Cílové zaměření vyučovacího předmětu

Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- a) Rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- b) Rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- c) Vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

2) Výchovné a vzdělávací strategie k rozvíjení klíčových kompetencí

Výuka Výtvarné výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Používáme obrazový materiál, zástupné předměty či gesta pro znázornění předmětů, činností a vlastností ve výtvarné oblasti a tím vedeme žáky k porozumění jednoduchým pojmům, znakům a symbolům. Žáci provádějí přiřazování a výběr a tím se učí používat pojmy, znaky a symboly.

Znázorňujeme názvy nástrojů, činností a barev pomocí piktogramů nebo písmem a tím vedeme žáky k poznávání základních piktogramů a tiskacích písmen.

Fyzicky je vedeme, dopomáháme nebo polohujeme při manipulaci s nástroji a výtvarnými pomůckami a tím podporujeme jejich schopnost napodobit předvedené pohyby a činnosti.

Nástroje upravujeme podle jejich individuálních potřeb a možností. Podporujeme manipulaci i experimentování a tím vedeme žáky k používání učebních pomůcek.

Kompetence k řešení problémů:

Dodržujeme danou strukturu výtvarných činností a tím vedeme žáky k pochopení a řešení známé situace na základě nápodoby či opakování.

Kompetence komunikativní:

V průběhu výtvarných činností zařazujeme jednoduchá cvičení zaměřená na rozvoj komunikačních funkcí (oslovení, vyjádření souhlasu, nesouhlasu, žádost, apod.) a tím podporujeme reakci na své jméno, jednoduché pokyny a vyjádření souhlasu či nesouhlasu.

Kompetence pracovní:

Výtvarnými činnostmi navozujeme nebo rozvíjíme u žáků různé úchopy. Podporujeme manipulaci s předměty a koordinaci oko – ruka. Používáme předměty a výtvarné pomůcky různých velikostí, tvarů a hmotnosti a tím rozvíjíme rozlišování velikostí, tvarů; manipulaci s předměty a různé druhy úchopů.

Vysvětlením, strukturou a procesním schématem vedeme žáky k zvládnutí základních výtvarných technik a jednoduchých úkolů. Tyto dovednosti uplatňujeme při práci s různým materiálem a tím vedeme žáky k využití různých výtvarných technik při práci s různými materiály.

3) Vzdělávací obsah

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu.	Základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru, manipulace s objekty, úchop nástrojů a předmětů.
Používat na elementární úrovni prostředky a postupy.	Úchop nástrojů a manipulace s nimi. Kresba a malba různými nástroji (houba, silný a slabý štětec, fix, tužky, pastelky, křídly, tiskátka) na různý povrch (papír, karton, dřevo, textil). Malba prstovými barvami (obtiskování rukou, roztírání dlaní, malování prstem). Nácvik mačkání a trhání papíru. Nácvik stříhání. Nácvik lepení. Modelování. Netradiční výtvarné postupy, různorodé netradiční materiály.

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary.	Poznávání jednotlivých barev, zapouštění barev do sebe (do vody, klovatiny). Poznávání a malování jednotlivých tvarů. Trhání papíru, nácvik stříhání, vystřihování po čáře, bez čáry, vystřihování tvarů. Lepení papíru a papírových kuliček na vymezenou plochu. Koláž. Navlékání natrhaného papíru na špejli. Překládání papíru. Prostorová tvorba a modelování (zpracování hmoty oběma rukama, trhání modelovací hmoty na kousky, krájení hmoty, tvarování kuliček, válečků, placek, vykrajování různých tvarů).
Vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity.	Vyjadřování vjemů vybranými prostředky a postupy. Muzikomalba.
Uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech.	Malování a kreslení na volné téma.

3.6. Vyučovací předmět: Pohybová výchova

1) Charakteristika předmětu

V předmětu **Pohybová výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, oboru Pohybová výchova.

Vyučovací předmět Pohybová výchova je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím různých pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, k rozvoji řeči, pomáhá k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti. Pohybová činnost tvoří základ rozvoje psychických procesů. K osvojení potřebných dovedností a návyků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Cílové zaměření vyučovacího předmětu

Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka ke:

- a) Zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- b) Vnímání prožitků z pohybové činnosti

V rámci předmětu Pohybová budou zařazeny prvky speciální metody konceptu Bazální stimulace.

2) Výchovné a vzdělávací strategie k rozvíjení klíčových kompetencí

Výuka Pohybové výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Pojmy a symboly, které odpovídají úrovni porozumění žáka (předmětová, fotografická, obrázková, psaná) zařazujeme také do pohybových činností a tím vedeme žáka k rozumění pojmům a znakům a jejich užíváním.

Fyzicky vedeme a pomáháme žákovi splnit zadaný pohybový úkol a tím podporujeme jeho schopnost napodobit předvedené pohyby a činnosti.

Využíváme cvičební náčiní vhodné pro každého jednotlivého žáka. Podporujeme jeho manipulaci i experimentování a tím jej vedeme ke správnému používání učebních pomůcek.

Kompetence k řešení problémů:

Dodržujeme danou strukturu pohybové jednotky a tím vedeme žáka k pochopení a řešení známé situace na základě nápodoby či opakování.

Kompetence komunikativní:

Záměrně zařazujeme situace vedoucí ke spontánní komunikaci a tím vedeme žáka ke snaze dorozumívat se s ostatními verbálními nebo neverbálními formami komunikace.

Kompetence sociální a personální:

Prostřednictvím cvičení podporujeme vnímání jednotlivých částí těla a tím vedeme žáka k uvědomění si své osoby prostřednictvím svého těla.

Kompetence pracovní:

Před tělovýchovnou činností a také po ní zařazujeme převlékání do (z) cvičebního úboru a tím procvičujeme základní sebeobslužné činnosti žáků.

Zapojujeme žáky do přípravy a úklidu sportovního náradí a pomůcek. Tím je vedeme ke zvládnutí základních pracovních kompetencí.

3) Vzdělávací obsah

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám.	Pohybové hry a cvičení (motivační hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry). Rytmické hry, chůze podle hudby.
Zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost.	Osvojení pojmů (popř. s využitím AAK) souvisejících s činností. Sebeobslužné dovednosti. Příprava tělovýchovného náradí a náčiní.
Mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci.	Základní manipulace s míčem a s drobným náčiním (házení, chytání, kopání, kutálení, shazování kuželek, házení do koše). Lezení. Chůze přes nízké překážky, po čáře. Běh, běh na signál, běh k určenému cíli. Skoky, poskoky. Stoj na jedné noze. Přetočení se ze zad na břicho a zpět, válení sudů. Kolébka na zádech. Cvičení na náradí. Lavička, bedna (výstup, sestup, přelézání).

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
	Žebřiny
Rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh.	Turistika a pobyt v přírodě, vycházky. Pohyb po nerovném terénu, zdolávání terénních nerovností. Překážková dráha (vyhýbání se, přelézání, překračování, lavička). Hry ve vodě, plavání s různými pomůckami, pohyb v brouzdališti. Hry ve sněhu, sáňkování, koulování.
Zvládnout uvolnění a zklidnění organismu.	Dechová cvičení. Relaxační cvičení.
Přiměřeně reagovat na podněty vjemové, pohybové a komunikační.	Prvky speciální metody konceptu Bazální stimulace.

3.7. Vyučovací předmět: Zdravotní tělesná výchova

1) Charakteristika předmětu

V předmětu **Zdravotní tělesná výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, oboru Zdravotní tělesná výchova. Zdravotní tělesná výchova je formou tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem. Využívá činnosti a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy. Zařazení žáků do zdravotní tělesné výchovy se provádí na doporučení lékaře.

V předmětu Zdravotní tělesná výchova je aktivně rozvíjena hybnost žáků, správné držení těla a je zvyšována celková tělesná zdatnost žáků. Zaměření musí odpovídat jejich fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, zdravotnímu stavu a specifice postižení. K osvojení potřebných dovedností a návyků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Cílem je celkové zlepšení zdravotního stavu žáků.

Cílové zaměření vyučovacího předmětu

Vzdělávání v tomto vzdělávacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- a) Uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- b) Dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- c) Rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- d) Poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- e) Odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin

V rámci předmětu Zdravotní tělesná výchova budou zařazeny prvky speciální metody konceptu Bazální stimulace.

2) Výchovné a vzdělávací strategie k rozvíjení klíčových kompetencí

Výuka Zdravotní tělesné výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Pojmy a symboly, které odpovídají úrovni porozumění žáka (předmětové, fotografické, obrázkové, psané) zařazujeme také do pohybových činností a tím vedeme žáka k rozumění pojmům a znakům a jejich užíváním.

Polohováním, fyzickým vedením, dopomocí a stimulací hrubé a jemné motoriky podporujeme motorické plánování a schopnost nápodoby a tím vedeme žáka k napodobování různých předvedených pohybů a činností.

Kompetence k řešení problémů:

Používáme jednoduché pojmy a přiměřené množství informací. Využíváme zrakovou podporu a tím vedeme žáka k pochopení a plnění jednoduchých příkazů.

Dodržujeme danou strukturu hodiny tělesné výchovy, vedeme žáka k pochopení a řešení známé situace na základě nápodoby či opakování.

Kompetence komunikativní:

Záměrně zařazujeme situace vedoucí ke spontánní komunikaci a tím vedeme žáka ke snaze dorozumívat se s ostatními verbálními nebo neverbálními formami komunikace.

Kompetence sociální a personální:

Prostřednictvím cvičení podporujeme vnímání jednotlivých částí těla a tím vedeme žáka k uvědomění si své osoby prostřednictvím svého těla.

Kompetence pracovní:

Před a po tělesné výchově zařazujeme převlékání do (z) cvičebního úboru, tím vedeme žáka ke zvládnutí základních sebeobslužných dovedností.

Procvičujeme různé úchopy při manipulaci s pomůckami a tím žáka vedeme k rozlišování velikosti předmětů a učíme jej uchopit předmět co nejúčelněji.

3) Vzdělávací obsah

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách.	Dechová cvičení. Cvičení pro správného držení těla, rozvíjení hrubé i jemné motoriky. Polohování s oporou, zvedání hlavy s výdrží, otáčení hlavy. Stimulace pohybu v prostoru, změny polohy. Procvičování sedu na židli, samostatného stání, správného držení těla. Chůze s oporou a bez opory, chůze po schodech.
Zaujímat správné základní cvičební polohy.	Nácvik základních cvičebních poloh (leh, otočení se, leh na břiše, sed, klek). Cvičení koordinace pohybů (chůze po lavičce, poskoky, stoj na čáře, vyhýbání se překážkám, překračování). Pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifitě postižení.

Školní očekávané výstupy Žák by měl	Učivo
Zvládat jednoduchá speciální cvičení.	Dechová cvičení. Uvolňovací cvičení. Relaxační cvičení, masáže. Hry a cvičení ve vodě. Pohybové hry, hry s míčem (kutálení, házení, chytání, kopání). Vnímání pocitů při cvičení.
Zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů.	Jednoduchá dechová, relaxační a uvolňovací cvičení se slovní pomocí.
Přiměřeně reagovat na podněty vjemové, pohybové a komunikační.	Prvky speciální metody konceptu Bazální komunikace.

3.8. Vyučovací předmět: Pracovní výchova

1) Charakteristika předmětu

V předmětu **Pracovní výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a svět práce oboru Pracovní výchova a částečně obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět oboru Smyslová výchova.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí v základním vzdělávání žáků s nejtěžším mentálním postižením. Pracovní činnosti vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Rozvíjejí motorické schopnosti a dovednosti, základní hygienické návyky, činnosti v oblasti sebeobsluhy a současně i komunikační dovednosti při provádění pracovních činností.

Pracovní výchova je realizována ve všech ročnících.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na tematické okruhy:

- a) Sebeobsluha
- b) Práce s drobným materiálem
- c) Práce montážní a demontážní
- d) Pěstitelské práce
- e) Práce v domácnosti

Ve všech těchto okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje v utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- a) Získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- b) Rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- c) Vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- d) Osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- e) Získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- f) Porozumění jednoduchým pracovním postupům
- g) Poznání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib
- h) Dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

2) Výchovné a vzdělávací strategie k rozvíjení klíčových kompetencí

Výuka pracovní výchovy přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

Přiřazováním, tříděním, praktickou manipulací, výběrem na slovní pokyn a činnostním učením vedeme žáky k poznávání a používání předmětů denní potřeby. Osvojené poznatky zařazujeme do režimu dne a spojujeme s životními situacemi (např. prostírání stolu). Využíváme různé techniky práce s různými materiály a tím vedeme žáky k získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností. Provádíme manipulaci s různými pomůckami a drobným náradím a tím vedeme žáky k osvojení dovedností při zacházení s těmito předměty.

Kompetence k řešení problému

Využíváme neverbální komunikace a systémů AAK ke znázornění pracovní činnosti a tím podporujeme u žáka porozumění a plnění jednoduchých pracovních postupů.

Kompetence komunikativní

Komunikujeme s žáky podle jejich individuální komunikační úrovně, dodržujeme stejnou strukturu a tím se žák učí reagovat na jednoduché pokyny, vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady.

Umožňujeme výběr různých pracovních činností nebo materiálů formou verbální i neverbální komunikace a tím podporujeme žáky k vyjadřování souhlasu nebo nesouhlasu.

Využíváme a navozujeme různé situace a tím podněcujeme žáky ke spontánní komunikaci.

Kompetence sociální a personální

Individualizovaným přístupem a jednáním se žákem zajišťujeme atmosféru jistoty a bezpečí a tím podporujeme navazování kontaktu s okolím a vytváření vztahu žáka s učiteli a spolužáky.

Nacvičené vzory chování a komunikace žáci využívají při nakupování v obchodech, při společné přípravě jídel a úklidu a tím vedeme žáky k navazování kontaktu a dorozumíváním se s okolím.

Kompetence pracovní

Nápodobou, strukturou, fyzickým vedením a zrakovou podporou utváříme u žáků základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti. Tím vedeme žáky ke zvládnutí nejjednodušších úkonů sebeobsluhy a základů osobní hygieny.

Vysvětlením, strukturou a procesním schématem vedeme žáky k samostatnému zvládnutí základních pracovních technik a tyto dovednosti uplatňujeme při práci s různým materiálem a v různém prostředí.

Využíváme jednoduché stavebnice a konstruktivní hry k manipulaci, k rozvoji motoriky a tím vedeme žáky ke vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci.

Pozorováním přírody vedeme žáky k poznávání jednotlivých ročních období, změn v přírodě.

Seznamujeme žáky s pěstováním a ošetřováním nenáročných pokojových a užitkových rostlin, s pomůckami a náčiním při práci na zahradě. Tím vedeme žáky k osvojení dovedností při péči o rostliny, ke správnému používání a zacházení s pomůckami a drobným náradím.

Seznamujeme žáky se základními úkony při přípravě jídla, s drobnými domácími pracemi (mytí nádobí aj.) a tím vedeme žáky k samostatnosti při vykonávání těchto pracovních činností.

3) Vzdělávací obsah

Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Učivo
Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti)	
Zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnost (oblékání, obouvání).	Spolupráce při hygieně (nápodoba, struktura, fyzické vedení). Osobní hygiena mytí rukou, používání mýdla, ručníku, používání WC). Čištění zubů. Česání vlasů. Používání kapesníku. Nácvik a procvičování svlékání a oblékání oděvů. Oblékání a svlékání jednotlivých částí oděvů (tepláky, svetr, ponožky). Odkládání oděvů na určené místo. Rozepínání a zapínání knoflíků na velkém modelu, na oblečení. Nácvik a procvičování obouvání a přezouvání. Šněrování bot na velkém modelu, na obuvi. Rozepínání zipu. Udržování pořádku v osobních věcech.
Dodržovat klid a čistotu při stravování, umět používat příbor.	Nácvik správného sezení u jídla. Osvojování správného stolování a samostatnosti při jídle. Prostírání stolu. Nalévání a nabírání jídla. Nácvik a procvičování používání nože při mazání chleba, rohlíků. Nácvik a procvičování používání příboru.

Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Učivo
	Používání ubrousků. Úklid stolu po jídle.
Udržovat pořádek ve svých věcech a okolí.	Úklid osobních věcí na dané místo. Úklid hraček a pomůcek. Nácvik péče o okolí (zalévání květin, zametání, mytí tabule, výzdoba třídy, úklid ve třídě aj.).
Práce s drobným materiálem Zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami.	Poznávání vlastností různých materiálů a jeho využití. Přírodní materiály: Sbírání přírodnin a jejich ukládání. Třídění kaštanů, žaludů, šípků, šišek. Výroba figurek s přírodnin za pomoci učitele. Třídění semen fazole, čočky, kukuřice a ukládání do sáčků. Navlékání jeřabin. Trhání listů, obtiskování. Lisování listů, lepení do podzimních motivů. Navlékání listů. Práce s textilními materiály: Navíjení vlny, provázků na cívku, do klubka. Navlékání korálek na šňůrku. Překládání a stříhání látky. Nalepování látky. Koláže z látky. Vyšívání na cvičné desce. Práce s pískem: Hry s pískem (vybírání kamínků, kostek a dalších drobných předmětů z písku). Hledání zahřabaných předmětů v písku. Stavění bábovek, kopců, cest, tunelů, přemísťování písku. Upravování pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi.

Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Učivo
Vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních a netradičních materiálů.	Zpracování hlíny oběma rukama, vyválení placky z hlíny dřevěným válečkem. Vykrajování z hlíny. Tvarování hlíny. Zpracování, vykrajování a tvarování z těsta (vizovické a jiné).
Pracovat podle slovního návodu (popř. podle metod AAK).	Reakce na jednoduchý pokyn. Práce podle jednoduché obrázkové předlohy. Procesní schémata.
Udržovat pracovní místo v čistotě.	Mytí a úklid pomůcek. Úklid pracovní plochy.
Práce montážní a demontážní Zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami.	Stavění z dřevěné stavebnice. Řazení molitanových kostek ve vodorovném a svislém směru. Práce s hříbkovou a kroužkovou stavebnicí. Využití mozaikové a magnetické stavebnice. Šroubování. Ukládání kostek do krabic a košíků. Konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky). Montáž, demontáž, manipulace s jednoduchými předměty.
Pěstitecké práce Provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích.	Vycházky do přírody.

Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Učivo
Pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny.	Seznamování se základními podmínkami pro pěstování rostlin. Zalévání květin. Přesazování pokojových květin. Setí užitkových rostlin (řeřicha, ředkvička, hrách).
Používat vhodné pomůcky a náčiní. Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě.	Práce se zahradním nářadím (hrábě, rýč, motyčka, konev, zahradní kolečko). Poznávání a používání ochranných pomůcek. Hygienické návyky.
Práce v domácnosti Provádět drobné domácí práce.	Zapojování žáků do drobných domácích prací (základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy, utírání a vysávání prachu).
Prostříť stůl pro běžné stolování.	Nácvik a procvičování prostírání stolu (jednoduchá úprava stolu). Seznamování s pravidly správného stolování.
Zvládnout nákup a uložení základních potravin.	Nakupování v obchodě (dle obrázku, piktogramu). Seznamování se skladováním a ukládáním základních potravin.
Připravit jednoduchý pokrm podle pokynů.	Nácvik a procvičování základních postupů při přípravě jednoduchých pokrmů a nápojů. Úprava pokrmů za studena, ovocné a zeleninové saláty, obložené chlebíčky. Základní způsoby tepelné úpravy (čaj, kakao, puding, jednoduchý koláč). Seznamování se zásadami zdravé výživy.

Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Učivo
Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti.	Hygienické zásady, mytí rukou, potravin. Čistota oděvů. Bezpečnost při styku s čistícími prostředky (správné zacházení). Udržování pořádku a čistoty, úklid. Práce s drobným kuchyňským náčiním. Seznamování s funkcí a užitím domácích spotřebičů, jejich ovládáním, ochranou a údržbou, bezpečností provozu.

4. Hodnocení žáků

4.1. Zásady hodnocení

1. Hodnocení žáka je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu a provádí se slovně.
2. Hodnocení se provádí průběžně, ke konci každého pololetí se vydává vysvědčení.
3. Předmětem hodnocení jsou výsledky, jichž žák dosáhl ve vyučovacích předmětech v souladu s požadavky učebních osnov individuálních vzdělávacích plánů.
4. Chování žáků se nehodnotí .
5. Při hodnocení je zohledňován druh a stupeň mentálního postižení žáka, jeho zdravotní stav, individuální a věkové zvláštnosti.
6. Při slovním hodnocení nepoužíváme negativní formulace hodnocení. Převažují v něm kladná a motivující hodnocení (pochvala, uznání, povzbuzení, vyjádření kladného očekávání apod.).

4.2. Postup při hodnocení

1. Při hodnocení učitel přihlíží k úsilí vynaloženému žákem, k jeho postojům k učení, snaze a míře jeho postižení.
V odůvodněném případě lze žáka nehodnotit (rozhodnutí ředitele školy na návrh třídního učitele a doporučujícího odborného posudku školského poradenského zařízení (speciálně pedagogického centra nebo pedagogicko psychologické poradny).

2. Učitel informuje nejméně každé čtvrtletí zákonné zástupce žáka o prospěchu žáka a jeho chování. V případě výrazného zhoršení prospěchu nebo chování žáka informuje učitel zákonného zástupce neprodleně.
3. Přestupuje-li žák na jinou školu, poskytne škola, kterou žák opouští, této škole písemnou zprávu o jeho chování a hodnocení v jednotlivých vyučovacích a výchovných předmětech.

4.3. Způsob a kritéria hodnocení

- a) Každý žák je vzděláván podle individuálního vzdělávacího plánu, který je vypracován podle školního vzdělávacího programu.
- a) Individuální vzdělávací plán obsahuje také způsob hodnocení.
- b) Používáme formalizované slovní hodnocení (viz tabulka v ŠVP pro středně těžce mentálně postižené), které je doplněno otevřeným slovním hodnocením vyjadřujícím míru zvládnutí vědomostí a dovedností a také stupeň samostatnosti žáka.
- c) Výkony žáka jsou hodnoceny průběžně.
- d) Způsob hodnocení žáků s poruchou autistického spektra v kombinaci s tělesným postižením či bez poruchy autistického spektra.

Žáci s PAS:

1. zvládá samostatně
2. zvládá pod dohledem
3. zvládá se slovním pokynem
4. zvládá s pomocí
5. zvládá s plným fyzickým vedením

Žáci v kombinaci s tělesným postižením bez PAS

1. zvládá samostatně správně
2. zvládá samostatně s chybou
3. zvládá se slovní pomocí
4. zvládá s fyzickou pomocí – aktivně
5. zvládá s fyzickou pomocí – pasivně

- e) Slovně se hodnotí tyto předměty: Rozumová výchova, Smyslová výchova, Pracovní výchova, Výtvarná výchova, Pohybová a Zdravotní tělesná výchova, Hudební výchova . Řečová výchova a prvky speciálně pedagogických metod se nehodnotí.

- f) Na vysvědčení zhodnotí vyučující plnění úkolů dle IVP a na jejich základě vypracuje slovní hodnocení, které je věcné, konkrétní, motivující a má vypovídající hodnotu o způsobu práce v celém pololetí.
- g) Škola respektuje chování žáka s ohledem na míru jeho postižení.
- h) Na vnitřní straně dvojlistu je prováděno širší slovní hodnocení chování žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení péle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.
- i) Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.
- j) Absolvent základní školy speciální získává základy vzdělání. Tato skutečnost bude uvedena na zadní straně tiskopisu vysvědčení v kolonce Doložky o získání stupně základního vzdělání.
- k) Žákům, kteří ukončí povinnou školní docházku, bude vydáno výstupní hodnocení.

5.Autoevaluace školy

Je shodná se zněním tabulky Autoevaluace školy ze ŠVP pro středně těžce mentálně postižené.

Příloha č.1: Výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence Profil absolventa	Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí u žáků	Cíle základního vzdělávání, ke kterým směřují výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení Žák na konci základního vzdělávání: Rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat. Poznává a rozlišuje základní piktogramy. Poznává tiskací písmena. Napodobuje předvedené pohyby a činnosti. Používá učební pomůcky.	Prostřednictvím přiřazování, třídění a výběru podle zadání vedeme k porozumění pojmům, znakům a symbolům. Využíváme analytické i syntetické činnosti k rozvoji myšlení. Pojmy a symboly, které odpovídají úrovni porozumění žáka (předmětová, fotografická, obrázková, psaná). Využíváme strukturované úkoly, názorné pomůcky a makety, činnostní učení, globální čtení, sociální čtení a sociální počty. Zapamatování pojmů a symbolů podporujeme multisenzorickým přístupem, vícenásobným opakováním, intenzivní zpětnou vazbou a uspořádáním do vzájemných souvislostí v praktickém životě. Vycházíme z konceptu neoddělitelnosti tělesných a duševních procesů, využíváme facilitačních technik ke zlepšení pohybových schopností a k prevenci fixace patologických pohybových vzorů. Úpravou, strukturalizací a výrobou vlastních individualizovaných pomůcek podporujeme samostatnost v jejich používání. Poskytujeme diferencovanou a strukturovanou nabídku podnětů a úkolů tak, abychom podpořili pochopení a samostatné plnění úkolů či řešení situací. Záměrně a cyklicky navozujeme situace k samostatnému řešení, ukazujeme postup řešení a poskytujeme přiměřený stupeň pomoci. Naučené postupy přenášíme do dalších životních situací ve spolupráci s rodinou. Pro rozvoj porozumění řeči používáme jednoduché věty, poskytujeme přiměřené množství informací a využíváme zrakovou podporu.	Rozvinout pozornost, vnímavost a poznání. Rozvinout pohyblivost žáků a optimální míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích. Rozvinout komunikační dovednosti využíváním systémů alternativní komunikace. Rozvinout schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony. Přípravit žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti. Vytvořit potřebu projevovat pozitivní city, vytvářet pozitivní vztahy ke spolužákům učitelům, zákonným zástupcům a smysl pro začlenění do kolektivu.

Kompetence k řešení problémů Žák na konci základního vzdělávání: Řeší známé situace na základě nápodoby či opakování. Chápe a plní jednoduché příkazy. Orientuje se v okolním prostředí. Orientuje se v časovém režimu dne. Překonává pocity strachu. Kompetence komunikativní Žák na konci základního vzdělávání: Poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo neverbálními formami komunikace. Reaguje na své jméno. Reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas. Vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady verbálními i neverbálními prostředky. Umí pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem.	Manipulací, hrou a činnostním učením vytváříme představy o základních prostorových pojmech. Zrakovou podporou a opakováním známých situací vedeme k samostatnému pohybu v prostorách školy. Vytváříme individuálně strukturovaný režim dne v symbolické podobě, která odpovídá stupni porozumění a tím podporujeme časovou orientaci. Využíváme různé rituály pro zahájení a ukončení činnosti. Vedeme k uvolnění a seberealizaci, snižujeme psychomotorický neklid a tím podporujeme snažší navázání kontaktu a překonávání pocitu strachu. Psychomotorickými činnostmi ovlivňujeme prožívání, napomáháme rozvoji psychických funkcí a zvyšujeme energetický potenciál k překonávání stresu a únavy. Nové nebo neznámé podněty či situace zařazujeme postupně ve známém prostředí a žáka povzbuzujeme. Se žáky komunikujeme podle jejich individuální komunikační úrovně a využíváme k tomu verbálních i neverbálních prostředků. Podle potřeby zařazujeme systémy alternativní komunikace, prostřednictvím praktických nácviků, přiřazováním a výběrem podle pokynu podporujeme poznávání osob v nejbližším okolí a také na fotografiích. Reakci na oslovení nacvičujeme ve všech aktivitách během dne. Průběžně zařazujeme hry, činnosti a fázová cvičení zaměřená na rozvoj komunikace (žádost, upoutání pozornosti, popis, souhlas, nesouhlas, vyjadřování pocitů, podávání a získávání informací a sociální komunikaci). Navozujeme příležitosti a podporujeme komunikaci mezi žákem a dospělými a žákem a vrstevníky. Záměrně využíváme a navozujeme situace, které podněcují žáka ke spontánní komunikaci.	
---	---	--

Kompetence sociální a personální Žák na konci základního vzdělávání: Uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla. Zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí. Reaguje na své spolužáky a na své učitele. Rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena). Navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím. Chová se zdrženlivě k neznámým osobám. Kompetence pracovní Žák na konci základního vzdělávání: Zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny. Poznává a používá předměty denní potřeby. Rozlišuje předměty různé velikosti a	Umožňujeme výběr činností formou verbální i neverbální komunikace, podporujeme porozumění řeči užíváním stejných neverbálních signálů a krátkých jednoduchých vět. Poskytujeme dostatek času k signalizaci potřeby, pocitu či sdělení. Zařazujeme rituály na přivítání a rozloučení se žákem. Prostřednictvím somatických, vibračních a vestibulárních podnětů utváříme u žáků vědomí vlastní osoby. Zařazujeme napodobování pohybů i rytmické prvky s hrou na tělo a tím podporujeme vnímání jednotlivých částí těla. Přirazováním fotografií, pojmenováním a přímou interakcí podporujeme poznávání členů rodiny a osob z nejbližšího okolí žáků. Upozorňujeme na charakteristické znaky pohlaví a úzce spolupracujeme s rodinou v oblasti sexuální výchovy. Individualizovaným přístupem a jednáním se žákem zajišťujeme atmosféru jistoty a bezpečí jako základ pro vytváření vztahu k učitelům a spolužákům. Formou ranních komunikačních kruhů cíleně rozvíjíme poznávání spolužáků a učitelů a nacvičujeme sociální komunikaci (pozdrav, oslovení, prosba, poděkování) na verbální úrovni nebo prostřednictvím alternativní komunikace. Naučené vzory chování přenášíme do nového prostředí. Využíváme vhodných příležitostí k procvičování naučených sociálních dovedností (výlety, nákupy, návštěvy v restauraci, divadelní představení atd.). Nápodobou, strukturou, fyzickým vedením a zrakovou podporou upevňujeme u žáků základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti. Do režimu dne pravidelně zařazujeme nácvik nebo procvičování hygienických úkonů, stolování a oblékání či svlékání. Přirazováním, tříděním, praktickou manipulací, výběrem na	
---	---	--

tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje. Využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály. Podílí se na jednoduchých praktických činnostech.	slovní pokyn a činnostním učením vedeme k poznávání a používání předmětů denní potřeby. Osvojené poznatky zařazujeme do režimu dne a spojujeme s praktickými situacemi (např. prostírání stolu). Senzomotorickými činnostmi navozujeme a rozvíjíme různé druhy úchopů, manipulaci s předměty a koordinaci „oko – ruka“. Používáním různých druhů materiálu, velikosti, váhy a struktury předmětů rozvíjíme taktilně – kinestetické vnímání. Vysvětlením, strukturou a procesním schématem vedeme k samostatnému zvládnutí základních pracovních technik a tyto dovednosti uplatňujeme při práci s různým materiálem a v různém prostředí. Zapojujeme žáky do jednoduchých pracovních činností, které souvisejí s režimem dne (utírání stolu, utírání tabule, úklid pomůcek a hraček atd.). Ve vyšších ročnících žáky seznamujeme se základními činnostmi a postupy při přípravě jídla, mytí nádobí a úklidu.	
---	---	--